

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ERSCHEINT JEDEN SONNTAG.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

EGÉSZ ÉVRE 16.— K. | NEGYED ÉVRE 4.— K.
FELEVRE 8.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ

DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVED.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL

BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
TELEFON 108—00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Az acetilén a vasipar szolgálatában.

— Az autogen hegesztés. —

Írta: *Terény János* mávg. főmérnök.

Az acetiléngáz a nagyközönség előtt, de ipari körökben is leginkább csak mint modern világítóanyag ismeretes, melynek fősajátsága az, hogy nagyban vagy kicsiben bárhol azonnal termelhető (vasuti állomások, gyártelepek, bányafolyosók, járművek stb. világítása).

Kevésbé ismeri azonban a nagyközönség az acetilénnek a vasgyártmányok kikészítésében való szerepét, mely az utóbbi években oly fontosságra tett szert, hogy általa egyes gyártási ágak ugyszólván új alapra lettek fektetve.

Az acetilénnek (komprimált oxszigénnel együtt kifejtett) ezen szerepe abban nyilvánul, hogy egyrészt a vas egyes részeit egyesíteni, összehegesztetni, másrészt ellenkezőleg a vasrészeket szétdarabolni, szétvágni képes.

Az előbbi az ugynevezett *autogen hegesztő* berendezések, az utóbbi az *autogén vágó* készülékek eszközlük.

Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha ezen sok tekintetben korszakot alkotó eljárásokat szaktársaimmal röviden megismertetem. Természetesen nem lehet célja ezen soroknak a használt sokféle berendezések részletes leírása, hanem inkább csak tájékoztatás azon a végtelen tág mezőn, melyre ezen új eljárások használata elterjedt. A következőkben, tehát az említett eljárásoknak csak alapelveit fogom leírni és pedig először az autogén hegesztését, azután pedig az autogén vágását.

Az autogén hegesztő berendezés főalkatrésze a karabély vagy pisztoly alaku égő, melybe egy-egy gummi cső segítségével vezetetik be az acetilén a gázfejlesztőből, az okszingéngáz pedig egy nyomáskisebbitő szelepen át az okszigén palackból, melyben az okszigén 120—125 légkörnyomás alatt van összesajtoltva. Az okszigén az acetilént injektorszerűen beszívja egy kis kupalaku keverőtérbe, melyből mint durranó gázkeverék lép ki a pisztoly nyílásán, hol meggyújtva vakító fénnel és erősen kilövellő lánggal ég. Hogy a robbanás vissza ne csapjon, az okszigén sebességét úgy kell szabályozni, hogy az mindig nagyobb legyen a meggyújtott gázkeverék robbanási sebességénél.

A hegesztő készülékkel a hegesztés következőképpen történik: Az összegeztendő darabok végein az éleket letompítjuk s az így leélezett lemezvégek közt fenmaradó ékalaku csatornát vagy öntvényeknél a kitöltendő üreget izzón folyó vasanyaggal kitöltjük. E végből a hegesztő munkás jobb kezében a hegesztőpisztolyt tartva ezzel a balkezeiben levő lágy dróttekercsből az előzetesen megolvasztott helyre folyton friss anyagot csepegtet, mely csepegtetett részek egymással és a lemezfalakkal is egyetlen, meg nem szakított tömeggé kell hogy össze olvadjanak.

A szakítási próbák valóban igazolják is, hogy az így összehegesztett lemez a hegesztés helyén ép olyan szilárd, mint az ép helyen.

Miután így megismerkedtünk az autogén hegesztés velejével, lássuk mi mindenre lehet azt felhasználni:

Egyik leglényegesebb alkalmazás e téren csőveknek, illetve cső alaku testeknek (kazánok, rezervárok, retorták stb. készítése, különösen kisebb lemezvastagságoknál.) A hegesztő munka itt úgy történik, hogy a lemezt köralakra összehajlítják, az összeérő végeket leélezik s a lemezvégek közt ily módon fenmaradt ∇ alaku csatornát a főt említett módon folyós vasanyaggal kitöltik. Itt tehát az autogén hegesztés a drága és sokszor megbízhatatlan szögecselést pótolja, melynek felényi, sőt $\frac{1}{10}$ résznyi költségével végzi el ezt a munkát.

A hegesztés után való csőgyártás (különösen nagyobb lemezvastagságnál) vizgázzal is eszközölhető, ha az üreges tárgy végig egyenes. Mihelyt azonban csőelágazások, kazánfenekek, karimák stb. ráforrasztásáról van szó, már az autogén hegesztéshez kell folyamodni s ebben nyilvánul különösen nagy becs az eljárásnak. Ilyen módon dolgoznak például a zólyombrézói benzintelepi vizgázhegesztő csőgyárban.

Másik és talán az elsőnél is fontosabb alkalmazása az autogén hegesztésnek a vas- és acélöntvények és géprészek hibáinak kijavítása.

Azért mondom ezt fontosabbnak, mert míg az első alkalmazás, a cső alaku tárgyak készítése egy speciális üzemet szolgál csak, addig az utóbbi feladata az autogén hegesztésnek úgy szólván az egész vas- és fémipart érdekli, amint azt az alábbiakból mindenki könnyen megértheti:

Igy például a vas- és acélöntő müben bármily

okból (szívó tölcser, salakosság, ki nem futott helyek, letörött sarkok stb.) hibássá vált öntvényeken a a gödröket és hiányzó helyeket a leggyorsabban (pár perc alatt) ki lehet tölteni s az elpattant darabokat ismét egy darabbá lehet egyesíteni. Tömérdek azelőtt a selejtbe dobott gyakran igen nagy értékű öntvény vált ezután újból használhatóvá nagy könnyebbségére és hasznára az öntő műveknek. Az eljárást ily célra régóta használják a kudsiri, diósgyöri, rescai stb. acélművek.

A gépgyárakban és javító műhelyekben is, sőt minden üzemnél, hol gépekkel dolgoznak, megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz az autogén hegesztés.

A gépműhelyekben a helytelen megmunkálás folytán elrontott darabokat autogén hegesztéssel újból használhatóvá lehet tenni. Lehetővé válik például egy lemezdarabon rossz helyre furt lyukat behegesztetni és újból a megfelelő helyen kifurni, rossz helyre kigyalult ékvéseteket, hibásan kifrézelt fogaskereket, általában tulságos mélyre vagy rossz helyen megmunkált bármily géprészeket a hiányzó anyag ráhegesztése által kijavítani, stb., stb.

Gyári üzemknél, hajókon vagy bányákban a gépeken előforduló defektusokat gyorsan helyre lehet hozni.

Például hosszas üzem folytán kikopott szelepfészkeket, megvékonyodott tengelyeket, letörött fogakat a fogaskerekeken, stb. anyagráfórasztás által régi állapotába lehet visszahelyezni. Gőzkazánoknál a korrozión folytán tönkrement lemezrészeket ki lehet vágni és helyébe egészséges lemezrészre befórasztani, eltört géprészeket (motor henger, hajtó rud, keréküllők) összehegesztetni.

Mindezt pedig a legtöbb esetben a helyszínen, a kijavítandó tárgy eltávolítása és az üzem megzavarása nélkül lehet megcselekedni.

Már ezen néhány példából is (az összes eshetőségeket elősorolni lehetetlenség) megítélheti az, ki egy gyárüzem vagy bányamű belső életét ismeri, hogy mily nagy jelentőséggel bír, mily sok bajtól, üzemi zavaroktól és anyagi károsodástól menti meg az üzemet ezen új eljárás, mely itt sokszor valósággal a „mentő“ szerepét játsza.

A m. kir. államvasutak műhelyeiben, bár az eljárás még nincs az összes műhelyekben bevezetve, már az első évben egy fél millió koronát takarítottak meg az autogén hegesztéssel eszközölt javításokkal.

Ezen tényeknek felismerése bizonyára elfogja idézni azt, hogy ma-holnap nem lesz gyár vagy műhely, melyben az autogén hegesztő készülékek hiányoznának.

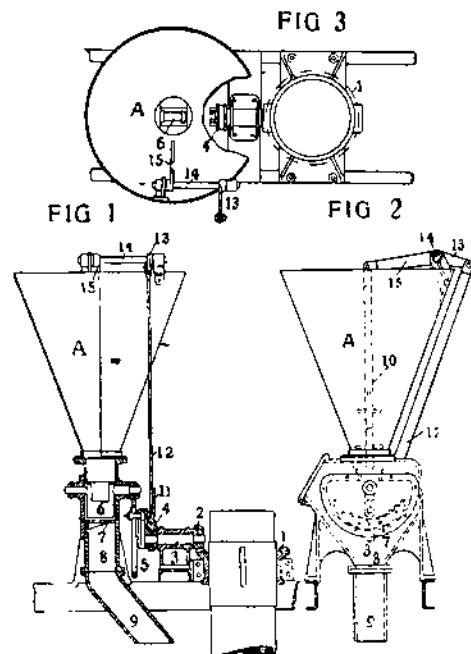
Folytatjuk.

Uj berendezés mechanikus pörkölőkemencék töltésére.

Mechanikus pörkölőkemencék töltése eddig dugattyu vagy csiga segélyével történt. Mindkét töltőberendezésnek az a hátránya, hogy igen ritkán sikerült segélyükkel a kemence egyenletes töltése, mert ezek a berendezések könnyen eltömődnek és ama kis töltőadagoknál, melyekkel az ily kemencéknél számolnunk kell, a töltést ily esetben nem végzik többé egyenletesen.

Hogy eme hátrányon segítsünk, első sorban pedig, hogy az anyagot a legkisebb töltőadagok esetében is egyenletesen vezessük a kemencébe, a következőkben leírt és az

1. ábrán hosszmetsetben, a
2. ábrán oldalnézetben és a
3. ábrán fölülnézetben látható töltőberendezést alkalmazzuk.

Ennél az új töltőberendezésnél lényegében arról van szó, hogy a töltőgarat alatt egy billentőt alkalmazunk, mely a töltőadagot könnyű és egyenletes módon juttatja a kemencébe.

A hajtást közvetlenül a kemence üreges tengelye végzi az (1, 2) kupkerékáttevés útján.

Az (1) kupkerék akként van a kemence üreges tengelyén ágyazva, hogy magassági helyzete változatlan maradjon, vagyis a (2) kupkerékbe akkor is befogódnak, mikor a tengely — akár fölmelegedése,

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/923/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TARSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

akár mások miatt — eltolódik. A mozgásátvitel a (3) tengely utján történik, melynek egyik végére hasítékos (4) excenterkorong van fölékelve. Az excenterkorong hasítékában egy beállítható csap van ágyazva, mely akkor, mikor az excenterkorong a (3) tengelyvel együtt forog, a csapot viselő (5) himbát annak megfelelően, hogy a csap mily távolságban van a (3) tengely középpontjától, kisebb-nagyobb kilengésnek indítja. Az (5) himba a (6) billentőt működteti, mely akkor, mikor fölbillen, az (A) garatból jövő és a (7) teknőben a természetes rézsú szöge alatt elhelyezkedő anyagot a (8) tok alsó részébe üríti, honnan a (9) csövön át a kemencébe jut.

Hogy a garatból a (7) teki öbe hulló anyag a billentő előre mozgásánál közvetlenül a billentő mögé is hullhasson, a billentő kivágása van, mely ezt lehetővé teszi. Ily módon a visszafelé mozgó billentő az előre mozgásánál áthaladott teret egészen anyaggal megtöltve találja maga előtt, mi a töltőberendezés helyes működésére lényeges befolyást gyakorol. Hogy a töltőgarat el ne tömődhessék, (10) rázórud van alkalmazva, melyet a (4) excenterkorong (11) excentergyűrűje, (12) rudja, (13) emelő, (14) tengely és (15) emelő a billentővel egyidejűleg mozgat.

HAZAI HIREK.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter az állami vasgyárak tisztviselői sorába 1913. évi február hó 1-étől számítandólag a IX. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába *Lupsay* Ödön ideiglenes havidíjas hivatalnokot hivatalnokká kinevezte.

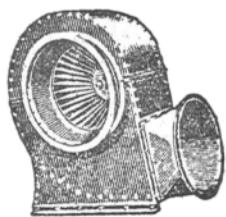
Vasérc-értekezlet a kereskedelmi miniszteriumban. Az osztrák vasutizgatóság nemrégiben átíráttal fordult a kereskedelmi miniszteriumhoz egy vasérc-szállítási ügyben. *Stettina* József államtitkár a kérdés megbeszélése végett értekezletet hívott egybe, amelyen 22 kiváló szakember vett részt *Stettina* elnöklése alatt. Ott voltak a bányáipar kiválóságai közül *Borbély* Lajos a rimamurányi vasművek vezérigazgatója, *Ehorin* Ferenc a Gy. O. Sz. elnöke, *Veith* Béla a Stég vezérigazgatója továbbá dr. *Pap* Károly főgeológus, akinek e téren való szakismeretét, az 1910. nemzetközi stockholmi kongresszus is elismerte és értekezését a *The Iron Ore Resources of The World* című műbe is felvette. *Pap* Károly már a kongresszus idején is értekezett a tárgyról „A Bánya“

hasábjain s minthogy a kérdés „az osztrák“ vasutak átíratása folytán újból „aktuális“ lett, lapunk „akkori“ számát 22 példányban szétosztatták [az értekezlet résztvevői között.

Coburg herceg bányái. A „Coburg Fülöp herceg féle bánya- és kohóművek részvénytársaság“ mult héten tartotta alakuló közgyűlését a [Hazai Bank hivatalos helyiségében, Sztitányi Ödön miniszteri tanácsos, vezérigazgató elnöklése alatt. Az új részvénytársaság, melynek alaptőkét 6.500.000 koronában állapították meg, megszerzi a Coburg Fülöp herceg tulajdonában lévő bánya- és kohóműveket. Ezek megvételét már előzetesen biztosították és az ezidő szerint meglévő berendezéseknek legbelterjesebb kihasználásával, a társaság ki akarja bővíteni a nagy olvasztótelepet olyan célból, hogy az eddiginél lényegesen nagyobb vasércmennyiséget hozhasson forgalomba. Az igazgatóságba a közgyűlés megválasztotta: báró Hatvany-Deutsch Bélát, dr. Kelemen Gyulát, Urbán Viktort, báró Üchtritz Zsigmondot és Wustl Richárdot. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülésen báró Üchtritz Zsigmond valóságos belső titkos tanácsost elnökké, báró Hatvany-Deutsch Bélát alelnökké választották. Az új vállalat bankári teendőit a Hazai Bank Részvénytársaság fogja ellátni.

Bányászsztrájkok. A központi statisztikai hivatal összegyűjtötte azon adatokat is, amelyek a bányamunkások mozgalmára vonatkoznak. Ezen adatokból kitűnik, hogy a mult év első felében 3 sztrájk fordult elő a kőszénbányákban, amelyek 3 nagyipari telep 852 munkása közül 652 (76,5%) munkást saját elhatározásából, 20 munkást (0,2%) pedig kényszerűségből készítettek szünetelésre. A sztrájkok közül kettő 2—7 napig, egy 8—14 napig tartott. Üzemszünetelés két, összesen 338 bányászt foglalkoztató bányában volt. Az aránylag rövidebb ideig tartó mozgalmaknál a szünetelő 672 munkás 2.939 munkanap alatt 8.445 K keresménytől esett el. Átlagban egy-egy szünetelő bányász vesztesége 4,4 munkanap és 12,6 K keresmény volt. A munkaviszályok következtében 134 bányászt, a sztrájkolók 19,9%-a hagyta el végleg munkahelyét. A sztrájkok folyamán 7 követelésről számolnak be az adatok, amelyek 1.497 követelőnek voltak kifejezett óhajai. Három követelés 652 követelő részéről a munkabéremelésre irányult. Munkaidőrovidítést szintén 3 alkalommal követelt 652 munkás. Teljes sikerrel egy munkaidőrovidítésre vonatkozó igényt hangoztatott 393 bányász. Részleges sikerrel 459 munkás munkabérré vonatkozó igénye járt. A többi 4 követelés eredménnyel nem járt.

A Ksod. szénforgalma. A kassa—oderbergi vasut igazgatósága közli, hogy a vállalat Oderberg—

Blackman

ventilátorok,
exhaustorok,
fuvók minden célra

Szellőző,

szárító, szivó
berendezések

Magyar Szellőző Művek

Budapest, VII., Aréna-ut 80.

[3793/a. 863/24]

Telefon: József 26—56.

Mosety vonalán fekvő állomásokon a szén és pirszén főlvételére és átvételére nézve fennálló korlátozást január 21-ével érvényen kívül helyezte. Szén és pirszén küldeménye naptól kezdve ismét föladható és a csatlakozó vasutak által teljes mértékben átvételnek.

Az esztergom-szászvári kőszénbányatársaság szállító-pályáinak átépítése. Az esztergom-szászvári kőszénbányatársaság annavölgyi bányatelepén kitermelt kőszén tizenhét év óta löerejű pálya és egyszerű síkló szerelvényével szállították a vasuti állomáshoz. Most a társaság engedélyt kért, hogy a löüzemű pályán benzinkomotívót járathasson, a síklót pedig sodronykötélpálya-berendezéssel láthassa el. A tervezett átalakításokat illetőleg folyó évi január hó 25-ikén közgazgatási és műtanrendőri bejárást tartottak.

Noth Gyula geologus a fölgázzról és a kőolajról. A galíciai petroleum-érdekeltség egyik híres geologusa, *Noth Gyula*, aki tapasztalatból jól ismeri hazánk geológiai viszonyait, egy felolvasás keretében a következőket mondotta: Mivel külföldön sok helyütt találtak földgázt, amely kőolajjal állt összeköttetésben, ismételen felvetődött az a kérdés, hogy Magyarország földgázai vajon nem lehetnek-e a petróleummal genetikusan összefüggésben. A kérdés Magyarországra nézve nemzetgazdaságilag nagyfontosságú. Kutatásai közben Noth Felső-Bajom (Báza) fürdőhelyre is eljutott, ahol ősidők óta gáz áramlik ki a föld belsejéből, amely meggyújtva kékes lánggal ég. Kőolajnak azonban ott Noth szerint a legkisebb nyoma sem mutatkozott, még csak irrizálás sem látszott a víz felületén. De azért lehetséges, hogy nagyobb mélységben található kőolaj. Erdélyben a gáz előfordulása mindenütt a só előfordulásokkal áll kapcsolatban és képződése megmagyarázható a szerves anyagoknak a levegőtől való elzárás mellett történő bomlásából. Itt, ahol a maeotiai rétegek nem képződtek ki, úgy látszik a kőolaj képződésére nem voltak kedvezők a viszonyok, a mi az állami furási vezetőség gondosan vezetett furási naplójából kétségtelenül kitűnik. Erdélyben a kőolajnak és metángáznak egyidejű előfordulása, az észlelt tapasztalatok szerint, ki van zárva. A Nagyalföldön végzett furások és az évtizedek óta Karcagon, Kócson, Vargalapon, Nádudvaron, Nagyrábon, Mezőhegyesen, Temes-Rékáson, Püspökladányban kiömlő gáz igen figyelemreméltó utmutatást ad arra nézve, hogy elérhető mélységben hol várhatunk gázösszegyülemléseket? A kecskeméti földrengés is erre a környékre tereli a figyelmet. Ha tekintetbe vesszük még azt is, hogy az Alföldön a káliumsók előfordulásának nagyobb a valószínűsége, mint az erdélyi medencében, tanácsos lenne mély fúrásokat eszközölni az Alföldön is. A kisszármási földgáz elzárása kétségkívül igen sikerült, elismerést érdemlő munka. De gondolni kellene Noth szerint arra a veszedelemre, amely előállhat, ha egy ország részben a fúrások által a gáz óriás tömegét föltárják anélkül, hogy előzőleg elegendő lefolyást létesítettek volna néki. A földalatti gázáramlásoknak egy bizonyos tájék felé való koncentrálódása által a feszültség olyan hatalmassá válhat, hogy az elzárás többé nem lesz lehetséges, vagy pedig a gázok az utjukban

talált csatornákon helyenkint a fedőrétegekbe ömlhetnek, amit észre sem veszünk. Ez pedig a nemzeti kincs elpocsékolását jelentené. Ha egyetlenegy, a Tiszához közel fekvő mélyfúrás a kisszármásihoz csak közel hasonló eredményt mutatna és Noth egyetlen nyomós geológiai okot sem lát fönnforogni arra nézve, hogy ezt ne remélhessük, annak következése kiszámíthatatlan horderejű lenne.

Találmányok. A *Hernád völgyi Magyar Vasipar R.-t.* az ércök chlorozó pürkölése terén fontos javításokat eszközölt, melyek az üzemet gazdaságosabbá és az eredményt jobbá teszik. — *Rütgers Guidó* bécsi faimpregnáló cég új eljárásra kér szabadalmat, bányafák impregnálására. Mindkét újítást legközelebbi számunk egyikében ismertetjük.

Borkereskedelem és bányászat. A *Vinea Magyar Bortermelési és Kereskedelmi rt.* a napokban tette közzé mérlegét, amelyből kitűnik, hogy a vállalat rövid fönnállása alatt csaknem egész részvénytőkéjét elvesztette. Más oldalról arról értesítenek bennünket, hogy a Vinea a napokban elvesztette a Kismuncsel határában fekvő bányatekét is, amelynek fő részvényese volt. Ez a terület a hunyadmezei Kismuncsel határában levő Velicska, Mórlic, Károly és Viktor védnevű telkekből állott. Az üzem szünetelése miatt a zalatnai bányakapitányság ismételen felhívta a bányatársulat részvényeseit és *Bregyán Velicska* bányatársulati igazgatót, hogy az üzemet kezdjék meg. Tavalý a bányakapitányság másodfoku büntetéssel sújtotta a vállalatot, ami ellen Bregyán felfolyamodással élt, a pénzügyminiszter azonban elutasította. Most a bányakapitányság kimondta a társulat tulajdonát képező összes bányatekkek elvonását.

A pásztói kavicsbánya és mátraszőlősi bazaltbánya rt. alaptőkéjét 120,000 K-ról 520,000 K-ra emeli föl, hogy üzemet kiterjeszthesse s a *jobbágyi* kőbányát is megvehesse. Az igazgatóság javasolja, hogy a vállalat székhelyét Szolnokra tegyék át.

A komlói kőszénbányahivatal sodronykötélpályájának engedélyezése. Megemlékeztünk már arról, hogy a komlói bányánál sodronykötélpályát és szénosztályozót létesítenek. A komlói m. kir. kőszénbányahivatal már megkapta az engedélyt, a bakóca—felsőmindszent—komlói h. é. vasut komlói állomásán építendő szénosztályozó mű és a mélyítés alatt álló új akna közötti sodronykötélpálya megépítésére.

A „Tapolca-Szentgyörgyi bazaltbánya r.-t.” február hó 3-án Pozsonyban tartja évi közgyűlését. A vállalat nyereség- és veszteségszámlája: Veszteség 1911. évről 14.333.55 K. Üzemköltségek 146.165.06 K. Leírások 17.219.08 K. Nyereség 1392.76 K. Összesen 179.110.45 K. Bányatermékek 179.110.45 K. Összesen 179.110.45 K.

„Földtani Közlöny.” A Magyarhoni Földtani Társulatnak és a Földtani Intézetnek hivatalos lapja a következő tartalommal jelent meg: Noth Gyula: A magyarországi földgázzról. — Noth Gyula: Orange-River petroleumtelepei Dél-Afrikában. — Téglás Gábor: Újabb őslénytan adatok hazánk különféle tájairól. — Orosz Endre: Adatok a hód hazai elterjedéséhez. — Telegdi Roth Lajos: A tergovai földpátelőfordulás hazánkban. — Dr. Vendl Aladár: Az andaluzit új előfordulása hazánkban. — Dr. Vendl Aladár: Az eresztvényi bazalt ilmenitje. — A cikkeket gazdag rovatok követik.

Versenyárgyalási eredmények. *Kachelmann Károly és Fia* viihnyepeszerényi gépgyára, szállít 14.500 kr. zuzóvasat Hodrus részére. (Egységár 25 K.) 3.000 kg. zuzóvasat Vihnye részére. (Egységár 24 K.) 3.500 kg. talpvasat Hodrus részére. (Egységár 25 K.) 1.000 kg. talpvasat Vihnye részére. (Egységár 24 K.) 650 kg. zuzóközülemezt Hodrus részére. (Egységár 32 K.) 150 kg. zuzóközülemezt Vihnye részére. (Egységár 31 K.) 200 kg. zuzónyl acéiból, Hodrus részére. (Egységár 57-50 K.) 300 kg. zuzónyl acéiból, Vihnye részére. (Egységár 56-5 K.) 1.100 kg. zuzó-emelcs, teljesen kikészítve, Hodrus részére. (Egységár 56 K.) 100 kg. zuzóemelcs, teljesen kikészítve, Vihnye részére. (Egységár 56 K.) 800 kg. zuzóvas-hüvely, teljesen kikészítve, Hodrus részére. (Egységár 36 K.) — kg. zuzóvas-hüvely, teljesen kikészítve, Vihnye részére. (Egységár 35 K.) 1.000 kg. zuzó-emelő-bütyök, Hodrus részére. (Egységár 56 K. — kg. zuzóemelő-bütyök, Vihnye részére. (Egységár 55 K.) — *Ulrik B. J.* (Budapest, VI., Váci-körut 31.) szállít a máv.-nak horgonybádogot. (Egységár q-kint 88 K.) — *Conrad és Társa* (Budapest, VI., Teréz-körut 15.) szállít a máv.-nak vörösrézcsöveket. (Egységár q-kint 100-04 K.) — A földmivvelésügyi minisztérium 1912 nov. 21-én tartott versenyárgyalása alapján megbízást kaptak: *Ulrich B. J.* kazánforrcsövek és kufurócsövek szállítására; *Frankl A. Herman és Fiai* különféle sodronyszegek, zszindelyek és szekértengelyek szállítására; *Gr. Csáky László Praksfalvi Vas-és Acélgár R.-t.* szállít különféle vasöntvényeket; *Olea Részvénytársaság* terpentinelajat, *Magyar Petroleum Ipar R.-t.* adómentes motor-benzint (0-715—0-720 fajszulyu). *Conrad és Tsa* szállít vaselint, repceolaj pótlására alkalmas ásványi gépolajat, gépszirt és ásványi gépolajat. Az *Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak honctői cementgyára* szállít portland cementet. (Egységár 3-8 K.) *Magyar Általános Kőszénbánya R.-t.* portland cementet (egységár 3-65 K); *Nyergesujfalusi Cementgyár* román cementet (egységár 1-75 K); *Beocsini Cementgyár Unio rt.* portland cementet (egységár 5-35); *Melocco L.* szállít portland és román cementet (egységár 3-1 illetőleg 2 K).

Versenyárgyalások. A m. kir. posta és távirda vezérigazgatóság nyilvános versenyárgyalást hirdet a brassói 1. számú posta-, távirdahivatal részére szállítandó, mintegy évenkénti 1000 métermázsza petrozsenyi darabos kőszén szállítására. — A munkácsi dohánygyári igazgatóság három évi időtartam alatt szükséglenű s évenként mintegy 4500 métermázsát kitevő hazai származású, legalább 6000° hőfejlesztő darabos vagy kockaszénre versenyárgyalást hirdet. — *Losonc városa* pályázatot hirdet 2 drb. spirálisan

hajlított 3 1/2 mm. felvastagságú vörösréz csőlekeresre, mintegy 600 kg. sulyban.

Pályázat. Az aknaszlatinai főbányahivatal a pénzügyminisztérium folyó évi január hó 7-én kelt 145.169/912. számú leirata alapján az aknaszlatinai m. kir. főbányahivatal mellé rendelt és Máramaros-szigeten székelő számvevőszéknél kinevezés folytán egy évi (800) nyolcszáz korona segélydíjjal javadalmozott számgyakornoki állásra pályázatot hirdet.

A Dräger-féle pulmotor sikerei. Amerikából, Pittsburgból írják lapunknak, hogy ott hét emberéletet mentettek meg a pulmotor segítségével. A hét tüzoltó az 1. Avenuen levő Westighouse-villanytelep égésénél járt szerencsétlenül, ahol egy beomló falrész eltetette őket. A villansodronyok kénnel-szurokkal telt elszigetelő kötésének füstje a falromok alatt olyan fojtóvá tette a levegőt, hogy amikor a tüzoltókat kimentették, már alig tudtak lélegzeni és amikor a kórházba értek velük, a tüdejük, szivük és minden életszervük felmondta a szolgálatot. Szerencsére közelben van az állami bányauügyi hivatal, amelynek alkalmazottai pulmotorjaik segítségével már számos mérges gázt belélegzett, tetszhalott bányászot feltámasztottak. A pulmotor segítségével, amely tiszta oxigént szivattyuz be a tüdőbe és egyuttal kivon belőle minden mérges anyagot, a halottnak látszó tüzoltókat is sikerült eszméletre téríteni és ma már tulvannak minden veszélyen.

A párisi tőzsdén az elmúlt esztendőben Fr. 4,625.000,000 névértékű francia és külföldi értékpapirt vezettek be. Ebből francia értékpapir Fr. 2,201.000,000, külföldi Fr. 2,424.000,000. Ha az árfolyam értékét tekintjük az ujonnan bevezetett Fr. 4625 millió értékpapirnak, akkor azt látjuk, hogy az 5589 frankot tesz ki, mely az árfolyamok esése következtében körülbelül 5500 millióra szálltak le.

A német kereskedelem és ipar tőkészséglete 1912-ben. Tudvalevő dolog, hogy a német kereskedelemnek és iparnak befektetésül az újabb időben óriási nagy tőkére volt és van szüksége. A fejlődést a következőkben mutatjuk be

	1907	1908	1909	1910	1911	1912
Új befektetések M.	1300,91	1024,14	1133,98	1240,06	1194,13	1350,42
Új alapítások M.	680,56	551,10	606,05	611,48	606,98	586,05
Tőkeemlések M.	620,25	473,04	527,94	628,58	587,15	773,57

Általában mondhatjuk, hogy az új alapítások száma nem emelkedett, hanem inkább bővítették a meglévőket s emelték tőkájüket. Ha ez így halad, akkor a gazdasági élet koncentrálásához vezet. Kevesebb, de annál nagyobb vállalat; ez jellemzi ezt az irányzatot. Hogy melyik a jobb: e felett lehet sokat vitatkozni s vitatkoztak is már róla eleget.

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/96/714/4)

ARJEGYZÉK INGYÉN ÉS BÉRMENTVE.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései január 17-től—23-ig.

Értékpapírok	Január 17		Január 18		Január 20		Január 21		Január 22		Január 23													
	Utolsó árfolyam		Utolsó árfolyam		Utolsó árfolyam		Utolsó árfolyam		Utolsó árfolyam		Utolsó árfolyam													
	pénz	ár	pénz	ár	pénz	ár	pénz	ár	pénz	ár	pénz	ár												
	koronaértékben		koronaértékben		koronaértékben		koronaértékben		koronaértékben		koronaértékben													
Bányák, vasművek és gépgyárak.																								
Boocsini cementgyár Unio r.-t. 5%	305	—	315	—	317	—	320	—	318	—	322	—	318	—	322	—	322	—	330	—				
Északmagyar egyesült kőszénbánya és Iparvállalat 5%	389	—	391	—	389	—	391	—	389	—	391	—	390	—	395	—	395	—	397	—				
Esztergom-szászvári kőszénb. r.-t. 5%	372	—	374	—	374	—	376	—	370	—	380	—	377	—	379	—	382	—	381	—	390	—	391	—
Felsőmagyarországi bánya- és kohómű részvénytársaság 5%	790	—	790	—	780	—	790	—	780	—	790	—	780	—	790	—	780	—	790	—	810	—	830	—
„István“ téglagyár r.-t.	200	—	205	—	200	—	205	—	200	—	205	—	200	—	205	—	200	—	205	—	200	—	205	—
Kisbesei gránitkőbányák r.-t.	240	—	250	—	240	—	250	—	240	—	250	—	240	—	250	—	240	—	250	—	240	—	250	—
Kőszénbánya és téglagyár társ. Pesten	970	—	970	—	950	—	958	—	955	—	960	—	955	—	960	—	965	—	970	—	985	—	990	—
Magnezit-ipar-részvénytársaság 5%	242	—	250	—	235	—	240	—	242	—	250	—	240	—	250	—	244	—	254	—	244	—	254	—
Magyar asphalt r.-t.	30	—	32	—	30	—	32	—	30	—	32	—	30	—	32	—	30	—	32	—	32	—	33	—
Magyar általános kőszénbánya r.-t. 5%	1010	—	1015	—	1030	—	1035	—	1039	—	1041	—	1038	—	1040	—	1043	—	1048	—	1044	—	1045	—
Magyar kerámiai gyár r.-t. 5%	260	—	262	—	260	—	262	—	260	—	262	—	260	—	262	—	260	—	262	—	260	—	262	—
Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 5%	330	—	340	—	345	—	344	—	348	—	352	—	353	—	360	—	360	—	361	—	360	—	361	—
Ujlaki téglá- és mészegető r.-t.	279	—	281	—	275	—	277	—	275	—	277	—	276	—	278	—	286	—	290	—	295	—	298	—
Urikány-zsilvölgyi m. kb. r.-t. 5%	360	—	364	—	355	—	359	—	360	—	361	—	360	—	361	—	360	—	361	—	361	—	362	—
Walla József cementárugyár r.-t.	700	—	705	—	700	—	705	—	700	—	705	—	700	—	705	—	700	—	705	—	700	—	705	—
Fegyver- és gépgyár r.-t. 5%	330	—	340	—	330	—	340	—	330	—	340	—	330	—	340	—	330	—	340	—	343	—	350	—
Ganz és Társa—Danubius gép-, waggon és hajógyár	3380	—	3400	—	3250	—	3300	—	3305	—	3405	—	3425	—	3435	—	3460	—	3465	—	3530	—	3550	—
Magyar acélárugyár r.-t.	460	—	463	—	460	—	463	—	460	—	463	—	460	—	463	—	460	—	463	—	460	—	463	—
Magyar-belga fémpipargyár rt. els. részv.	300	—	305	—	300	—	305	—	300	—	305	—	300	—	305	—	300	—	305	—	300	—	305	—
Nadrágyi vasipar-társulat 5%	560	—	570	—	560	—	570	—	560	—	570	—	560	—	570	—	560	—	570	—	560	—	570	—
„Nicholson“-gépgyár r.-t. 5%	262	—	265	—	262	—	265	—	262	—	265	—	262	—	265	—	262	—	265	—	262	—	265	—
Rimamurány-salgótarjáni vasmű r.-t. 5%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rimamurány-salgótarjáni vasmű r.-t. jan. köz. 5%	707	50	708	—	707	—	708	—	710	—	711	—	711	50	718	—	718	50	721	—	722	—	722	—
Schlick-féle vasönt. és gépgyár	450	—	455	—	450	—	455	—	450	—	455	—	450	—	455	—	450	—	455	—	450	—	455	—
Teudloff és Dittrich gépgyár r.-t.	190	—	200	—	190	—	200	—	190	—	200	—	190	—	200	—	190	—	200	—	190	—	200	—

KÜLFÖLDI HIREK.

Bosznia múlt évi bányászata. Bosznia bányászata az 1912. évben örvendetesen haladt. Az üzemek között előtérben állanak a szén- és vasművek. A szénművek mind jól voltak foglalkoztatva; ehhez hozzájárult a tavasszal, a nagy angol sztrájk folytán bekövetkezett jó konjunktúra, mely az Adriára való fokozott exporttevékenységet eredményezett; azután a belföldi ipar növekvő szénfogyasztása, továbbá a bosznia—hercegovinai vasutaknál az ősszel beállott nagyobb szén szükséglet, végül a nagyon korán bekövetkezett hideg időjárás. Mindegyik nagyobb termeléssel számolhat be, mint az előző évben. A Mostar és Livno közelében elterülő, fahiányban szenvedő vidéken való szénkutatóást nagyarányban végzik, s remélik, hogy 1913-ban sikeres eredményt fognak elérni. A varesi vasipar-részvénytársaság tulajdonát képező és az országos kormány üzemében levő varesi vasmű ezidén ismét jelentékenyen lendült fel. Termelése kitett érben 1,567.730 q-t (1911 1,397.730 q-t, 1912 + 170.000 q-t), nyersvasban 532.210 q-t (1911 452.210 q-t, 1912 + 80.000 q), vasáruban 62.710 q-t (1911: 58.310 q-t, 1912: + 4.400 q). Az országos kormány kezelésében levő „Bosnia“ Cevljanovic és Dubvstica bányáiból nagyobb mennyiségű mangánt és kromércet exportált, mint az előző évben. A Zenica vasmű élénk tevékenységet fejtett ki a kedvező konjunktúra folytán és a tuzlai sóbánya

is kedvező eredményt ért el. Eltekintve Bosznia és Hercegovina bányáiparának tulajdonképeni termékeitől, tehát az ércről, széntől és sótól, az egyéb ásványi nyerstermékek gazdasági értékesítése 1912-ben csak gyöngye effektív haladást tett ugyan, azonban több rokoniparnak egyengették útját. Áll ez elsősorban a cementgyártásról, melynek az országos kormány koncessziókat adott, amelyek realizálása folyamatban van. Ez az iparág a várható nagyobbarányú vasuti- és egyéb építkezésekre való tekintettel, igen szép jövőnek néz eléje. A dalmát határon Tiskovacnál, azután Közép-Boszniában Bugojno és Travnik kerületekben, márványbányák üzemére tesznek előkészületeket; de Bosznia és Hercegovina más hasznos kövezeire iránt is kezd az ipar érdeklődni, úgy hogy nemsokára a hasznos kövek nagyobb arányú értékesítésére lehet számítani. Az esszixitkőckatermelés további fejlődésről tanuskodik, jóllehet forgalma még nem kifogástalan, ugyanez áll, de még nagyobb mértékben a Kobas melletti gránitkőtermelésről.

Kiszorul a cseh szén Szászországból. A csehországi szénnek Szászországba való bevitele az elmúlt évben lényegesen kisebb volt, mint 1911-ben az összes szénbevétel 3,7 millió tonna volt, azaz 0,25 millió tonnával kevesebb, mint az előző évben. Aminek oka részben a tavalyi cseh bányamunkások sztrájkjában keresendő, semmiesetre sem mondható azonban, hogy a cseh szén újabb piacot szerzett volna Szászországban, sőt ellenkezőleg: a német briquettek ott is sikeresen konkurrálnak a cseh szénnel, amely-

nyiben 1912-ben a briquettfogyasztás $\frac{1}{2}$ millió tonnával nagyobb volt. Ezenkívül sok német szenet is felhasználtak. A szász államvasutak 1912-ben 372 millió tonna cseh szenet vittek be, mintegy 255,000 tonnával kevesebbet, mint az előző évben. Az utolsó hat évben a bevétel a következő volt:

1907. évben kerek	4.864,000 tonna
1908.	4.740,000
1909. „	4.326,000 „
1910.	3.876,000
1911.	3.970,000
1912. „ „	3.723,000

Ezzel szemben a német briquettnek és szénnek Szászországba való bevitele évről-évre emelkedik. A német briquettnek az előző évhez viszonyított bevétel-többlete 544,000 tonna, a széné pedig 821,000 tonna volt. E számokból kétségtelenül kitűnik, hogy a cseh szén lassan-lassan kiszorul Szászországból.

Cementhiány Oroszországban. A cement utáni kereslet az orosz piacon folyton növekedik, úgy, hogy az orosz gyárak már nem képesek a szükségletet fedezni. A múlt évben körülbelül 450.000 tonna cementet vittek be Oroszországba, leginkább Német- és Svédországból, de az idén oly nagy a kereslet, hogy ez a mennyiség föltétlenül növekedni fog. Ez a nagy cementszükséglet már eddig is néhány új orosz cementgyár építésének tervezését eredményezte.

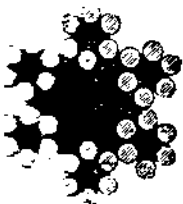
Szerencsétlenség. A Heinrich Gusztáv-bányában Bochum közelében súlyos szerencsétlenség történt. Két tárna között összeköttetést akartak létesíteni és dinamittal robbantottak. A patron idő előtt explodált, egy bányászt megölt, kettőt életveszélyesen és két másikat könnyebben sebesített meg.

A lipcei szénpiac. A közép-német barnaszén-szindikátus április 13-án feloszlik. A szindikátus megújítására vonatkozó tárgyalások még nem vezettek eredményre. Egyes művek maguk akarják együttesen intézni az árusítást. A Ritterfeldi barnaszénbányák eladás szövetkezete, amely a közép-német barnaszén-szindikátushoz csak brikett-produkciója révén tartozott, tevéységét 1922-ig hosszabbította meg.

Svédország vasipara 1911-ben. Mintán a vasipar 1910-ben szokatlan nagy volt, ami az 1909-es sztrájkév elkésett szállításaira vezethető vissza, az 1911. évre csökkenést vártak a termelésben. De ez nemcsak, hogy nem következett be, hanem a külföldi élénk kereslete folytán a termelés

600.731 tonnával még növekedett is. Termeltek 1910-ben 5,549,987 tonnát, 1911-ben 6,150,718 tonnát. Az 1911. évi kitermelés összes értéke 44,188,568 svéd koronát tett ki, ami tonnánként átlag 7-18 svéd korona árnak felel meg, az 1910. évi tonnánkénti 6-76 svéd koronával szemben; az áremelkedés tehát 6-20%. A legnagyobb vastartalma volt a következő helyeken talált érceknek: a norbotteni földön 76-40%, a södermanlandi földön 71-30%, a kopparbergi földön 70-10%. Egyéb ércekből aknáztak: ezüst- és ólomércet 2,999 tonnát, rézércet 1,623 tonnát, magánércet 5,377 tonnát, cinkércet 51,242 tonnát, kénkovanatot 30,000 tonnát. A vasérc kivitele 671,983 tonnával emelkedett. Az ércárak 1911-ben különösen magasak voltak és Middlesboroughban a jegyzések 60%-os svéd B ércnél 21 sh 6 d és A ércnél 25 sh volt.

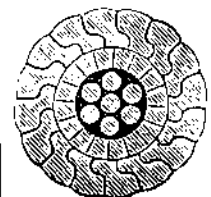
A svéd vasiparra nézve az 1911. év, az exportnyersvasat kivéve, nem volt olyan kedvező mint az 1910. év. A hengerelt és kovácsoltvas és acél exportja 12,000 tonnánál nagyobb minuszta tüntet fel. Ehhez jön még, hogy 6,100 tonnával kevesebb olvasztott és öntöttvasat exportáltak, úgy hogy a kovácsolható formában levő vas kivitele egészben 18,100 tonnával hanyatlott. Ennek oka részben a vízhiány, miáltal az olvasztott és öntöttvas termelését 13,000 tonnával csökkentették. A nyersvastermelés ezzel szemben jelentékenyen nagyobb volt, mint bármikor azelőtt. 633,800 tonnát termeltek, vagyis 29,900 tonnával többet, mint 1910-ben. De a nyersvas exportja is nagyobb volt mint azelőtt, mert 150,000 tonnát vittek ki, vagyis 16,400 tonnával többet, mint 1910-ben. Emellett föl kell említenünk, hogy a nyersvas exportja tíz év alatt több mint megkétszereződött. Nagyobb áringadozások 1911-ben nem fordultak elő. A foszformentes nyersvas lényegesen nagyobb exportja dacára, az elsőrendű hengerelt acél állandóan el volt helyezhető a külföldön. A márkák egyrésze iránt, meglehetősen jó, ha nem is emelkedett árakon, nagyobb volt a kereslet. Lancashire-vas részben alacsony árakon kelt; az év végével megint emelkedtek az árak. A különféle vas és acél kelendősege Svédországban kielégítően fejlődött; de még mindig nem érte el az élénk üzlet folytán remélt magasságot. A piacot általában szilárdnak lehet jelezni és a vevők a magasabb árakra való kilátás következtében, idejében fedezték szükségletüket, úgy, hogy a művek 1911. év végével termelésüket 3-4 hónapra eladták. A lészénkészlet nagy, míg a kőszénkészlet csekély, miért is hengerműtermékek további eladásánál óvatossággal járnak el. A termés kitett nyersvasban 1911-ben 633,800 tonnát (1910-ben 603,900 tonnát), olvasztótömbökben 146,700 tonnát (1910-ben 150,500 tonnát), bessemeröntvényekben 93,800 tonnát (1910-ben 97,900 tonnát), martinöntvényekben 367,200 tonnát (1910-ben 372,500 tonnát.) Az utolsó tíz év átlagos termelése volt nyersvasban 558,400 tonna, olvasztótömbökben 167,300 tonna, bessemeröntvényekben 82,500 tonna és martinöntvényekben 297,300 tonna.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vizafogó 1460. szám.

Olomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek.

Elektrolitikus vörösrézhuzalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Bohrung eines artesischen Brunnens.

Die Stadt Nagykörös erlässt eine Ausschreibung auf Bohrung eines artesischen Brunnens. Tiefe 450—500 m; unterste Rohrweite 89 m/m. Das Vadium beträgt K 1000.—. Angebote können nur auf dem Blankette der Stadt ausgefüllt werden und sind verschlossen mit der Aufschrift „Ajánlat Nagykörös város mélyfúrásu kutjának építésére“ bis spätestens 8. Februar cr. an den Magistrat der Stadt Nagykörös einzureichen.

Die starke Steigerung der Rohölpreise.

Die Rohölpreise haben eine Höhe erreicht, wie sie seit vielen Jahren nicht mehr verzeichnet wurde. Der Preis des Meterzentners Rohöl stellt sich jetzt auf 8 K, während vor fünf Jahren der Rohölpreis auf nahezu 1 K gesunken war. Die starke Steigerung der Rohölpreise findet ihre Ursache in dem Rückgange der Produktion. Im Monat Dezember dürfte die Erzeugung von Rohöl, insofern es in den Pipelines geführt wird, auf 6800 Waggons gesunken sein. Im April 1907, wo die höchste Produktion erreicht worden war, stellte sich die Erzeugung auf 18.000 Waggons; sie ist also auf weit weniger als die Hälfte gesunken. Für das ganze Jahr 1912 wird eine Produktion von Rohöl in der Höhe von 100.000 Waggons berechnet, während in der stärksten Zeit jährlich mehr als 200.000 Waggons gewonnen worden sind. Die Wirkung des Rückganges wird noch dadurch verschärft, dass die Raffinerien jetzt sich auf eine sehr hohe Rohölverarbeitung eingerichtet haben und überdies die Entbenzinierungsanstalt grosse Rohölquantitäten für sich benötigt. Diese staatliche Anstalt verarbeitet jährlich 15.000 Waggons. Wenn man annimmt, dass die Jahresproduktion auf Basis der letzten Rohölgewinnung sich auf etwa 84.000 Waggons stellt, so würde diese Rohölmenge ein Petroleumquantum von 3,2 Millionen Meterzen ergeben. Da nun der inländische Petroleumkonsum 3 Millionen Meterzentner beträgt, so würde auf einer so reduzierten Erzeugungsbasis der Export von Petroleum ganz oder zum grössten Teile eingestellt werden müssen. Die vehementen Preissteigerungen wurden zum Teile auch dadurch herbeigeführt, dass starke spekulative Umsätze in Lagerscheinen getätigt wurden, wobei ein Umsatz von 100 Waggons vielfach eine Preissteigerung von 20 bis 30 H bewirkte. Die Petroleumraffinerien haben heute im Hinblick auf die Steigerung der Rohölpreise eine Erhöhung der Raffinadenotierung von 35 K auf 36 K Parität Oderberg vorgenommen.

Fusion von Messingwerke. Aus Wien wird uns telegraphirt: Die Verhandlungen wegen Fusionierung

der Messingwerke der Bergmann-Elektrizitätsgesellschaft mit den Messingwerken der Firma Chadoir stehen vor dem Abschluss. Aus den Messingwerken der beiden Firmen soll eine eigene Aktiengesellschaft mit einem Kapital von circa 8 Millionen Kronen gebildet werden.

Witkowitz Bergbaugesellschaft. Gleichwie eine Reihe anderer Eisenwerke hatte die Bergbau- und Eisenhüttengewerkschaft in Witkowitz im abgelaufenen Jahre eine grössere Produktion in den verschiedenen Geschäftszweigen. Bei der Gewerkschaft standen ebenso wie im Jahre 1911 sieben Hochöfen im Betriebe. In den ersten zehn Monaten 1912 betrug die Roneisenerzeugung 4,158.169 Meterzentner, also im Monatsdurchschnitt rund 415.000 Meterzentner, so dass bei einer Umlegung auf das ganze Jahr 1912 eine Produktion von etwa 4,988.000 Meterzentner resultieren würde, während 1911 bloss 4,468.000 Meterzentner erzeugt worden sind. Die Produktion an fertiger Walzware stellte sich in den ersten zehn Monaten 1912 auf 2,064.136 Meterzentner, was im Monatsdurchschnitt zirka 200.000 Meterzentner und für das ganze Jahr rund 2,480.000 Meterzentner ausmachen würde. Im Kalenderjahre 1911 sind nur 2,142.920 Meterzentner fertiger Walzware gemacht worden. Die Arbeiterzahl in den Eisenwerken belief sich unverändert auf 17.000 und mit Einschluss der Eisensteingruben auf 19.300 Mann, das ist um 200 Mann mehr. In den Steinkohlengruben waren gleichwie Ende 1911 und fähr 10.000 Mann beschäftigt. Die Gesamtzahl der gewerkschaftlichen Arbeiter betrug 29.300 Mann gegen 29.100 Mann gegen Schluss des Jahres 1911.

A szerkesztésért felelős: Dr. Bischitz Béla.

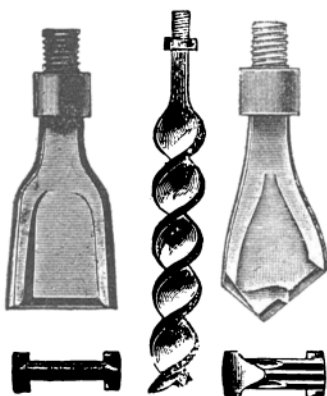
Fúróaknász kerestetik.

Ügyes fúróaknász gyémántfúráshoz állandó alkalmazásra kerestetik. Igények megjelölésével és bizonyítvány-másolatokkal ellátott ajánlatokat A Bánya kiadóhivatala továbbít „Fúrás 2“ jelige alatt.

Barnaszénbányához

két aknász kerestetik.

Szükséges, hogy bányaalkolát végzetek és nősek legyenek, a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírják, azonkívül kőszénbányánál legalább 6 évi üzemi gyakorlatuk legyen. — Ajánlatok az igények megjelölésével és bizonyítvány-másolatokkal a kiadóhivatalba „Budapest“ jelige alatt intézendők.

Furókészülékek

és teljes furóberendezések

földrétegek megvizsgálására és mélyfúrásokhoz bármily kézi és gépezemre.

A 117. számú katalogust érdeklődőknek beküldjük.

Tiefbohr-Maschinen- und Werkzeuge-Fabrik Nürnberg

HEINRICH MAYER & Co.

NÜRNBERG-DOOS.

(191/756/52/11)

A) Uebersicht der gesamten Produktion und ihres Geldwertes der österreichischen Bergbaubetriebe (incl. Koks u. Steinkohlenbrikett-Erzeugung) im Jahre 1911.

	Anzahl der Unternehmungen		Arbeiter-Anzahl	Produktionsmenge in Doppelzentnern	Geldwert in Kronen	Mittelpreis eines Doppelzentners am Erzeugungsorte
	überhaupt	davon im Betriebe				
Steinkohle	299	120	69.827	143.798.172	143.227.628	99.60 h
Braunkohle...	659	181	54.902	252.653.338	134.149.042	53.01 h
Andere Erze					42.730.725	—
Koks	—	17	4.142	20.579.109	38.612.728	187.63 h
Steinkohlen-Brikett	—	6	75	1.388.832	1.965.612	141.53 h

B) Werte der Erzeugung der österreichischen Hüttenbetriebe im Jahre 1911.

Roheisen	Zink	Blei	Silber	Querrsilber	Kupfer	Gold	Kupfervitriol	Uranpräparate	Bleiglätte	Zinn	Mineral-Farben	Wismutglätte	Kronen
127.345.750	9.181.278	6.949.340	4.355.678	3.816.352	2.388.593	664.237	364.380	221.263	135.129	72.685	168.237	6.187	Kronen

Zusammenstellung :

Gesamtwert der Produktion der Bergbaubetriebe	K 320.107.395
" " " " " Hüttenbetriebe	K 152.669.109
" " " " " von Koks und Steinkohlenbrikett	K 40.578.340
Insgesamt :	K 516.354.844

Urikány-Zsilvölgyi **Magyar Kőszénbányart.**

Budapest, V., Nádor-utca 19.

TELEFON 38-83.

Sürgöncim: Urikány Budapest.

† Bányák: LUPÉNY (Hunyadmegye). †

TERMEL:

Darabos szenet }
 Kockaszenet } szoba-, gőzcseplőgép-
 Diószenet } és gőzeke fűtésre
 Aknaszenet } kazánfűtési cé-
 Pormentes aknaszenet } lokra
 Aprószenet körkemence fűtésre
 Kovácsszenet kovácsolási célokra

Lupényi kokszműveiben gyárt:

Darabos pirszenet kohászati célokra
 Kocka pirszenet } szobafűtési, cement és
 Dió pirszenet } cukorgyártási célokra

Kénsavas ammoniumot,
magas hatásfokú műtrágyát.

Vezérbizományos:

Magyar Általános Hitelbank

Budapest, VI., Nádor-utca 12.

Bányamérnök kerestetik.

Mészegő vállalatához (Budapest közelében), mely kőtermeléssel is foglalkozik, fiatal, de már némi gyakorlattal bíró

bányamérnököt keresünk,

lehetőleg azonnali belépésre.
Bizonyítványmásolatokkal és igények kitüntetésével felszerelt ajánlatok a kiadóhivatalba „Részvénytársaság 26.” jelige alatt küldendők.

MARCHEGGI GÉPGYÁR ÉS VASÖNTŐDE RÉSZVÉNY- TÁRSASÁG :: MARCHEGG

VEZÉRKÉPVISELŐ:

HINSENKAMP LÁSZLÓ

BUDAPEST, V. SZIGET-UTCA 4—6. SZ.

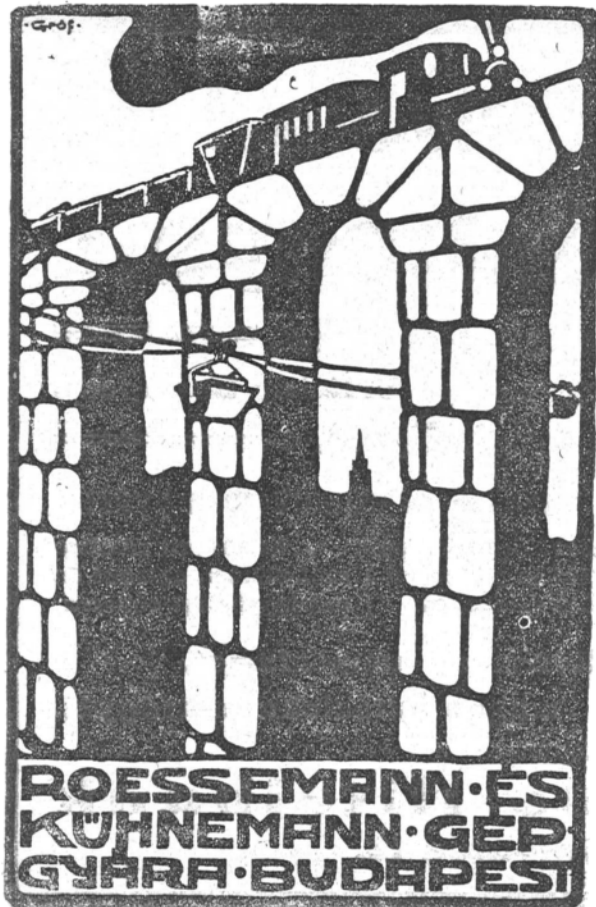
TELEFON: 44—81.

Szénosztályozó és szénmosó, ércelőkészítő, kokszrostáló és salakmosó-tele-

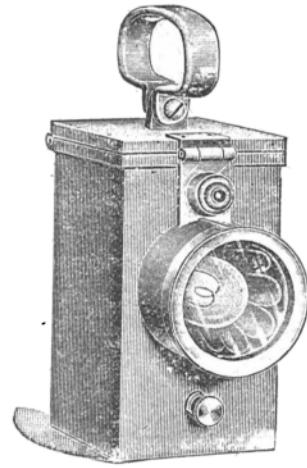
pek és egyes gépek.

Tömegszállító berendezések.

(925/837/50;II)

961/802/62

A „Montana” villamos biztonsági lámpa.

Száz esztendeig volt a Davy lámpa a bányász egyedüli biztonsági lámpája és alkalmasint sok idő fog eltelni, míg az utolsó Davy lámpa is a lomtárba kerül, hogy helyet adjon a villamos biztonsági lámpáknak. Ma még inkább kísérletképpen használják a villamos lámpákat a sodronyhálósak mellett, megállapítható azonban, hogy a kísérletek kielégítő eredménnyel járnak a villamos lámpák javára. Azok a nagy pályadijak, amelyeket az angol s legújabbban a német hatóságok tüznek ki a villamos lámpák tökéletesítésére is megnyilatkozásai ama törekvésnek, hogy a sodronyhálós lámpák helyett nagyobb biztonságot nyújtó, egyszerűbb és jobb lámpát adjanak a bányásznak.

A különféle típusok közül ezuttal a „Montana” elektromos lámpát ismertetjük, amelyet Németország és Ausztria több sujtóléges bányájában használnak. A prágai és bécsi bányakapitányság megvizsgálta a „Montana” lámpát és használatát a sujtóléges bányákban megengedte.

A „Montana” lámpa egyszerűen és praktikusán van megkonstruálva; a kicserélhető száraz elem alumínium tartóba van helyezve. A szórólencsét külön sodronyháló védi a sérüléstől. Négyféle nagyságban használják őket. Az I. nagyságú lámpa súlya körülbelül 3 kg., méretei 150/85/95 mm. A II. nagyságú lámpa méretei körülbelül ugyanekkorak, fényereje azonban nagyobb. Mindkét nagyságú lámpával különösen a mentőállomásokat szerelik fel; igen jól használhatók továbbá bejárásoknál. A II. nagyságú lámpát több helyen alkalmazzák pillérfejtések bevilágítására. A III. nagyságú lámpa méretei 150/95/100 mm., súlya 4 kg., fényereje 7 gyertya, égési ideje 10 óra. Csehország és Morvaország szénbányáiban igen el van terjedve és főleg fejtéseknél alkalmazzák. A IV. nagyságú lámpa méretei 150/95/140 mm., súlya 5 kg., fényereje 10 gyertya. Ott alkalmazzák, ahol igen erős megvilágításra van szükség.

A lámpák kezelése és töltése igen egyszerű s minden laikus könnyen elsajátíthatja azt, a használati utasítás alapján.

A lámpákat Langstein és Klein németországi cég gyártja; magyarországi képviselő:

Korányi Márton, akkumulátor-gyár

Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. sz. A cég raktáron tart még szabadalmazott elektromos vészlámpákat, amelyeknek akkumulátorát a bekapcsolt főáramkör tölti automatikusan. A készülék automatikusan működik, vagyis: vész esetén, ha a főáram tűz vagy rövidzárlat által megrongálódik, ég a vészlámpa.